

Roma fiatalok elérése és részvétele a magyarországi Ifjúsági Garancia keretrendszerben

Jó gyakorlatok, tanulságok és ajánlások

Budapest Intézet

A program

Az Ifjúsági Garancia egy európai uniós kezdeményezés, melynek célja, hogy a 25 év alatti fiatalok munkaerő-piaci helyzetén javítson. A hazai Ifjúsági Garancia Rendszer (IGR) keretében különböző, egyénre szabott támogatásokat kapnak a munkaügyi szerveknél azok a fiatal álláskeresők, akik elmennek a kormányhivatalokba, azok munkaügyi (fő)osztályaira és regisztrálnak az IG intézkedésekben való részvételre.

A kutatás célja, hogy megvizsgálja, sikerült-e a roma fiatalokat megszólítani a program keretében és be tudták-e vonni az érintett korcsoportban őket?

2016-ban a hazai 15-24 éves fiatalok foglalkoztatási rátája (31.5%) messze elmaradt az EU átlagtól (41.7%), a formális iskolai oktatásból kiesők aránya pedig növekedésben volt (12,4%). Ennek megfelelően jelentős volt az érintett fiatalok száma (168.000) és aránya a korosztályon belül. Ezek a trendek erősen érintették a roma fiatalok oktatási rendszeren belüli és munkaerő-piaci helyzetét és esélyeit is. A hivatalos adatok szerint a korosztályon belül a roma fiatalok körében az országos átlagnál jóval magasabb volt az iskolát elhagyók/lemorzsolódók és a NEET fiatalok aránya, különös tekintettel az északi és észak-keleti járásokra. Ezek ellenére a hazai IG intézkedésekben nem célozták közvetlenül a romákat.

Az eredmények

Vizsgálataink alapján, az első időszakban (2015-2017) nagyobb eséllyel kerültek be és kaptak IGR keretében támogatást azok a fiatalok, akiknek nem volt semmilyen korábbi munkatapasztalatuk, akik 15-20 év között voltak, és akiknek magasabb volt az iskolai végzettségük (legalább érettségi). S bár az etnikai adatok hiányosak voltak, abból, hogy a tartósan munkanélküliek és az alacsonyabb iskolázottságúak kisebb eséllyel jutottak lehetőséghez a programban, arra lehet következtetni, hogy kevésbé tudta a rendszer a roma fiatalokat (ki)szolgálni.

Jó gyakorlatok, lehetőségek

- Minden helyi munkaügyi szervnél kell, hogy legyen egy ún. Ifjúsági tanácsadó vagy referens, akivel érdemes első körben felvenni a kapcsolatot az érdeklődő fiatalnak.
- Ugyancsak fontos hangsúlyozni, hogy az IG intézkedések keretében minden résztvevőnek joga van mentort kérni, mentorálást igénybe venni. Az IG mentorok egyéni támogatást adnak és segítik a fiatalok eligazodását.
- A helyi munkaügyi szervek kezdeményezőkézsége, jó kapcsolata és gyakori információ cseréje a helyi iskolákkal és továbbképzési intézetekkel, valamint a helyi önkormányzatokkal nagyon

Roma fiatalok elérése és részvétele a magyarországi Ifjúsági Garancia keretrendszerben

fontos annak érdekében, hogy hatékonyan elérjék és bevonják az érintett fiatalokat. (Jó példák erre Dánia, Litvánia, Németország)

- A helyi munkaügyi szervek szoros kapcsolata a civil szervezetekkel, azokkal a szereplőkkel, melyek az érintett roma fiatalokkal dolgoznak.
- Az IG-ről szóló információk átlátható és nagyon könnyen elérhető elhelyezése, különös tekintettel a fiatalok fogyasztási szokásaira, azaz ezek olyan formában és olyan köntösben való terjesztés javasolt, ami a fiataloknak is kellően vonzó és egyszerű.
- A helyi munkaügyi szervek erős kapcsolata a helyi szociális ellátórendszerben dolgozókkal, annak érdekében, hogy a különösen hátrányos helyzetben lévő csoportok (pl.: kisgyermekes roma anyák) is elérhetőek és bevonhatók legyenek. (Ahogyan Romániában, vagy Svédországban történik)
- A halmozottan hátrányos helyzetből érkező fiatalok esetében összetettebb, több mindenre kiterjedő (akár alap készségeket is lefedő) fejlesztésre lenne szükség azelőtt, hogy konkrét állásajánlatot, vagy akár csak gyakornoki lehetőséget kapnának.

Budapest, 2019. október 07.